

Przepisy o warunkach legalizowania wag handlowych zwyczajnych.

C Z Ę Ś Ć I.

Stosowanie, rodzaje i konstrukcja wogóle.

Na podstawie art. 11 Dekretu o miarach (Dz. Praw 1919 r. Nr. 15 poz. 211) rozporządza się co następuje:

Zakres stosowania.

1. Wagi handlowe zwyczajne winny być stosowane do ważenia we wszystkich dziedzinach obrotu publicznego, w których nie jest przepisane lub dozwolone używanie wag innego rodzaju.

Określenia i rodzaje dopuszczalne.

2. Wagi handlowe zwyczajne są to wagi dźwigniowe, mające jedno wyznaczone położenie (przez odpowiednie wskazówki, repery i t. p.) równowagi, którego osiągnięcie przy działaniu wagi następuje wyłącznie pod działaniem sił ciężkości.

Wagi z szalką do odważników nazywają się odważnikami, lub wagami o stałym stosunku ramion. Ten stosunek może być równy 1 (wagi równoramienne) $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{100}$, $\frac{1}{1000}$ (wagi nierównoramienne).

Wagi o zmiennym stosunku ramion, w których równowaga w wyznaczonym położeniu osiąga się przez ustawienie przesuwnika (inaczej ciężaru przesuwanego) przy odpowiedniej kresce skali, nazywają się przesuwnikami.

Prostemi nazywają się wagi, o ile składają się z jednej dźwigni, złożonymi — o ile w budowie ich zastosowany jest układ dźwigni.

Pomostowemi nazywają się takie wagi złożone nierównoramienne lub przesuwnikowe, w których ładunek (masę podlegającą zmierzeniu) przyjmuje pomost lub dźwigar, umieszczony nad nożami nośnymi.

3. Stosownie do powyższego dopuszczalne są następujące rodzaje wag handlowych zwyczajnych:

- A. Proste równoramienne
- B. Złożone równoramienne (stołowe)
- C. Proste nierównoramienne
- D. Złożone nierównoramienne (pomostowe lub hakowe)
- E. Proste przesuwnikowe (bezmiany)
- F. Złożone przesuwnikowe (pomostowe lub hakowe).

Konstrukcja.

4. Płaszczyzny, przechodzące przez ostrza krańcowych noży poszczególnych dźwigni, winny w wyznaczonym położeniu równowagi zajmować położenie zbliżone do poziomego.

Przepisy obowiązujące w miernictwie

czasopismo wydawane przez Główny Urząd Miar.

Warszawa dnia 30 kwietnia 1920 r.

Nr 27

Cena 3 mk.

Układać w porządku wielkości liczb tytułowych.

5. Wskazówki (języczki, strzałki) winny być tak wykonane i umocowane, żeby położenie ich w stosunku do dźwigni i wyznaczonego położenia równowagi było niezmiennie. Skale, repery (przeciwpunkty wskazówkowe) i tym podobne urządzenia winny być umocowane nieruchomo.

6. Dźwignie winny być wykonane jedynie z metali, z dobrowolnego materiału, gładko odrobione, bez zniekształceń i uszkodzeń. Dźwignie mogą być pokrywane innymi metalami lub powlekane trwałą farbą lub lakierem. Dźwignie główne z metali twardszych od mosiądzu winny być zaopatrzone we wpustkę mosiężną do nałożenia cechy.

7. Niedopuszczalne są urządzenia, umożliwiające uskutecznienie rozmyślnej lub przypadkowej zmiany długości ramion albo też położenia środka ciężkości całego układu dźwigniowego.

8. Robocza długość dźwigni może być ograniczona tylko ostrzami noży; ciśnienia mogą być przenoszone na noże tylko przy pomocy łożysk.

9. Noże i łożyska w stykających się częściach winny być wygładzone i wykonane ze stali twardej o dostatecznej wytrzymałości, a osadzenie ich w dźwigniach i łącznikach winno być wykonane w ten sposób, aby swoboda wahań dźwigni była zabezpieczona. Łożysko więc winno się stykać jedynie z ostrzem noża (osią obrotu), przyczem styk winien mieć miejsce wzdłuż całej pracującej linii ostrza.

Kształt i wykonanie noży i łożysk winny być takie, aby styk możliwy przez dosunięcie noża do części, połączonych z łożyskiem, i odwrotnie, mógł mieć miejsce również jedynie na osi obrotu i nie wywierał ujemnego wpływu na swobodę wahań dźwigni.

10. Przekrój i wielkość noży i łożysk winny być zastosowane do ich obciążenia, aby było uniemożliwione ich zgięcie lub inna zmiana kształtu. Noże o krzywej linii ostrza mogą być stosowane tylko w wagach prostych równoramiennych i dla nośności, nie przewyższającej 20 kilogramów.

11. Noże powinny być w ten sposób osadzone w dźwigniach, a nieruchome łożyska w swych podłożach, aby wszelkie przesunięcie się lub rozluźnienie było wykluczone.

12. Kąt noży, podlegających znacznemu ciśnieniu, powinien wynosić około 90° , przy mniejszym ciśnieniu może być odpowiednio zmniejszony, lecz przy ciśnieniu 50 kg winien wynosić jeszcze około 60° ; kąt ten, nawet dla ciśnień najmniejszych, nie może być mniejszy, jak 30° . Pracująca powierzchnia łożyska może być płaska lub wklęsła.

13. Kierunek ostrzy, należących do jednej dźwigni, winien być jednaki. Wzajemne położenie noży winno być takie, aby waga, ze stanu równowagi wprowadzona w stan wahania, przy wszelkich dopuszczalnych obciążeniach wracała do swego pierwotnego położenia.

14. Przez konstrukcję łożyska i sąsiednich części, a w odpowiednich wypadkach przez zastosowanie specjalnych urządzeń, należy uniemożliwić łatwe przypadkowe spadanie łożyska z noża. Osłonki łożyskowe, ograniczające przesunięcia noży wzdłuż łożysk, lub przynajmniej te ich części, które mogą się stykać z końcami noży, winny być wykonane z twardej stali.

15. Jeżeli nosze ładunkowe lub odważnikowe (pomost, dźwigar, szalka, hak i t. p.) znajduje się nad nożami nośnymi, to winno ono przy wahanii wagi być prowadzone równolegle do siebie; jeżeli nosze jest zawieszona, t. j. znajduje się poniżej noży nośnych, to powinno być połączone ze swym łożyskiem za pomocą odpowiedniego wieszaka.

16. O ile waga nie jest zawieszona, ani na stałe ustawiona na fundamencie, winna mieć podstawę, któraby na poziomej płaszczyźnie stała statecz-

nie, t. j. nie chwiała się. O ile budowa takiej wagi (w wagach prostych słupkowych lub pomostowych) wskazuje, że nawet nieznaczne jej odchylenie od właściwej pozycji w stosunku do poziomu i pionu wpływa na zmianę wyznaczonego położenia równowagi, to waga winna być zaopatrzona w dostatecznie czuły pion lub poziomnicę.

Przepisy przechodnie.

17. Przepisy niniejsze uchylają sprzeczne im postanowienia przepisów o warunkach legalizowania, obowiązujących w byłych dzielnicach rosyjskiej i austriackiej.

18. W obrocie publicznym dozwala się używania wag, wylegalizowanych na mocy dotychczas obowiązujących przepisów, aż do terminu wygaśnięcia cechy. Wagi, nie odpowiadające drugiej części art. 14, będą przyjmowane do legalizacji wtórnej (t. j. przed upływem wygaśnięcia cechy) aż do dnia 1-go lipca 1923 r.

19. Przepisy niniejsze otrzymują moc obowiązującą od dnia 1-go lipca 1920 r., z wyjątkiem drugiego ustępu art. 14-go, dotyczącego osłonek, który otrzymuje moc obowiązującą od dn. 1-go stycznia 1921 r.

Warszawa, dn. 30 marca 1920 r.

GLÓWNY URZĄD MIAR

I. S.

(podp.) inż. Z. Rauszer.

Gł. Urząd Miar

Nr. 19/3774

